

Με λύπη και αγανάκτηση ανακοινώνουμε ότι η παράταση της θεατρικής παράστασης «Lebensraum» της ομάδας Fractals ακυρώνεται μετά από αιφνίδια παραχώρηση των δικαιωμάτων του θεατρικού έργου, από τον συγγραφέα Θανάση Τριαρίδη, σε σκηνοθέτη άλλης θεατρικής ομάδας. Σημειώνουμε πως ο κύριος Τριαρίδης απαίτησε να κατέβει η παράσταση μας αναιρώντας την πάγια θέση του σχετικά με την ελεύθερη διάθεση των έργων του. (<http://www.triaridis.gr/tautotita.html>)

Καταγγέλλουμε την παραπάνω πράξη, ως ανακόλουθη των δημόσιων θέσεων του, οι οποίες είναι πλέον αναληθείς.

Ακυρώνουμε λοιπόν την όποια πορεία της παράστασης και της δουλειάς μας, όχι λόγω της βίαιης εντολής του, αλλά επειδή δεν επιθυμούμε μέσω ημών να ακουστεί ο λόγος του πάνω σε μία θεατρική σκηνή.

Ευχαριστούμε όλους όσοι μας στήριξαν και ιδιαίτερα τον κόσμο που μας τίμησε με την παρουσία του. Για περισσότερες πληροφορίες δείτε ολόκληρο το κείμενο της ανακοίνωσης που ακολουθεί

Η θεατρική ομάδα Fractals

Αλκιβιάδης Σπυρόπουλος

Ιωάννα Μήτσικα

Ρόζυ Μονάκη

Βάσω Γκατζιάκη

Κική Καραΐσκου

Το έργο Lebensraum και οι πρακτικές του Θανάση Τριαρίδη

ή το ιστορικό του κατεβάσματος μιας παράστασης στη Θεσσαλονίκη

Η πνευματική ιδιοκτησία και η προστασία των έργων διανοίας είναι ο τρόπος με τον οποίο οι δημιουργοί πρωτότυπων έργων του πνεύματος, δηλαδή άυλων αγαθών, όπως είναι τα καλλιτεχνικά έργα, προστατεύονται από κάθε είδους παράνομη οικειοποίηση του έργου τους. Πιο συγκεκριμένα, με την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων, ο δημιουργός αναγνωρίζεται ως κύριος του έργου του, τόσο ως προς τις οικονομικές απολαβές που προκύπτουν από την εκμετάλλευση αυτού, όσο και ως προς την ηθική αναγνώριση του δεσμού του δημιουργού με το έργο [1].

Η ιστορία της προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων ξεκινάει από τις διεκδικήσεις και τους αγώνες των καλλιτεχνών, να μπορούν να προστατεύονται απέναντι στις εταιρείες (πχ δισκογραφικές), οι οποίες κερδοφορούσαν εκμεταλλευόμενες το καλλιτεχνικό έργο των δημιουργών αλλά και να μπορούν οι ίδιοι να ζουν από το έργο τους, να βιοπορίζονται, καθώς η ελληνική πολιτεία ουδέποτε στήριξε στην πραγματικότητα το πολιτιστικό προϊόν και τους καλλιτέχνες. Ως ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα παραθέτουμε τους αγώνες του Μάνου Λοΐζου, ο οποίος από το 1978 πρωτοστάτησε στη δημιουργία φορέα είσπραξης πνευματικών δικαιωμάτων.

Ξεκινάμε λοιπόν από την ιδεολογική και πολιτική τοποθέτηση μας, ότι αφού οι καλλιτέχνες δεν έχουν μια κρατική υποστήριξη του έργου τους, οι δημιουργοί πρέπει να διεκδικούν πνευματικά δικαιώματα, οι ηθοποιοί, οι χορευτές, οι μουσικοί και οι υπόλοιποι ερμηνευτές πρέπει να πληρώνονται για τη δουλειά τους.

Πάμε τώρα στην πραγματικότητα της Θεσσαλονίκης, όπως τη ζούμε από την πλευρά των καλλιτεχνών, που προσπαθούν να επιβιώσουν ασκώντας κάποια τέχνη, με σκληρό προσωπικό αγώνα, με επιμονή και καλούς συντρόφους, με τους οποίους μοιράζονται τα ίδια πιστεύω. Με τον τρόπο αυτό δημιουργούνται οι μικρές ομάδες και οι μικροί -καθόλου μοδάτοι- χώροι, που, όπως μπορεί κανείς εύκολα να διαπιστώσει, παράγουν αξιόλογο καλλιτεχνικό έργο στη Θεσσαλονίκη, χωρίς οικονομική δύναμη και χωρίς ονόματα με γυαλισμένο Αθηναϊκό προφίλ.

Εστιάζοντας στην προσωπική μας εμπειρία, κατά την αναζήτηση κειμένου, που θα αποτελούσε την πρώτη μας ομαδική δουλειά, βρεθήκαμε μπροστά στο έργο του Θανάση Τριαρίδη, Lebensraum. Καθώς το έργο πληρούσε τις δικές μας ανάγκες, ως προς τις θεατρικές απαιτήσεις του, το διαλέξαμε, αν και η ελεύθερη διάθεσή του, για όλους τους παραπάνω λόγους, μας προβλημάτισε. Ο Θανάσης Τριαρίδης διαθέτει ελεύθερα τα έργα του, μέσω του διαδικτυακού του τόπου, όπου συγκεκριμένα αναφέρεται ότι *“Όλα τα γραπτά του είναι ελεύθερα από κάθε «πνευματικό δικαίωμα» και μπορούν να αναπαραχθούν εν όλω ή εν μέρει δίχως την οποιαδήποτε άδεια”*. (<http://www.triaridis.gr/tautotita.html>)

Θα μπορούσαμε, λοιπόν, να ανεβάσουμε το εν λόγω έργο, χωρίς καμία επικοινωνία με τον συγγραφέα, αφού ο ίδιος επιλέγει να αποσυνδεθεί τελείως από τα δικαιώματα των έργων του και όχι να τα ‘παραχωρεί’ αλλά να τα διαθέτει ελεύθερα για όποια χρήση *‘δίχως την οποιαδήποτε άδεια’*.

Ωστόσο, επειδή κάτι τέτοιο δε μας εξέφραζε, επικοινωνήσαμε μαζί του και του ανακοινώσαμε την πρόθεσή μας να ανεβάσουμε το Lebensraum. Ο ίδιος μας άκουσε με χαρά και μας είπε ότι το μόνο που ζητάει είναι να τον καλέσουμε στην παράσταση. Από εκεί και πέρα ξεκινάει η περιπέτεια.

Η παράσταση ανέβηκε σε ένα μικρό αλλά αγαπημένο χώρο της πόλης, με απόλυτη στήριξη από τους ανθρώπους που εμπλέκονταν και πολλή δουλειά.

Αντί εισιτηρίου, υπήρχε κουτί ελεύθερης συνεισφοράς, καθώς οτιδήποτε άλλο απαιτούσε μια ιδιαιτέρως σύνθετη γραφειοκρατική διαδικασία κι εμείς βρισκόμασταν στην πρώτη μας ομαδική προσπάθεια. Ο χώρος στον οποίο παίζαμε ήταν κάθε βράδυ γεμάτος, δικαιώνοντας τη δουλειά μηνών και ήμασταν έτοιμοι να ανακοινώσουμε, χαρούμενοι, την παράτασή των παραστάσεων, μετά το τέλος των, αρχικά, έντεκα προγραμματισμένων.

Η ελευθερία, όμως, σταματάει εκεί που ξεκινάνε τα συμφέροντα. Ο κύριος Τριαρίδης, γνωρίζοντας ότι από μια ομάδα σαν τη δική μας δεν έχει και πολλά να κερδίσει, απέδειξε στην πράξη τι σημαίνει ο νόμος του ισχυρού. Μια παράλληλη συμφωνία, με ένα μεγαλύτερο και εμπορικότερο θέατρο, για ανέβασμα του ίδιου έργου, από άλλους συντελεστές, ήταν αρκετή για να δείξει ο κύριος Τριαρίδης τα νύχια του, απέναντι μας.

Αρχικά, μας ανάγκασε, ζητώντας μας μια ‘προσωπική χάρη’ κι επικαλούμενος τη μεγαλοψυχία μας, την ημέρα της πρεμιέρας της παράστασής μας, να αλλάξουμε τον τίτλο στο κυριότερο μέσο προώθησής μας, στο βίντεο που ανεβάσαμε για διαφημιστικούς λόγους στο youtube. Με αυτή τη ‘χάρη’ ζητούσε να μην αναγνωρίζεται η παράστασή μας ως Lebensraum, προκειμένου να μη θιχτούν τα συμφέροντα της προαναφερθείσας παραγωγής. Έφτασε στο σημείο, δε, να μας ζητάει να σταματήσουμε τις παραστάσεις μας και, με διάφορα αντίτιμα, να τις συνεχίσουμε μετά από τρεις μήνες. Τελικά, κι όταν κατάλαβε ότι δεν έχουμε σκοπό να ξεπουλήσουμε τις προσπάθειές μας, για να εξυπηρετήσουμε τα συμφέροντά του (οικονομικά ή άλλα μας είναι αδιάφορο), έδειξε πραγματικά ποιος είναι, **α π α γ ο ρ ε ύ ο ν τ α ς** μας τη

συνέχεια των παραστάσεων και **παραχωρώντας ρητά τα δικαιώματα του έργου**, που ήδη παιζόταν από την ομάδα μας, στην ευνοούμενή του παραγωγή. Οποιαδήποτε άλλη αφήγηση των γεγονότων είναι ψευδής.

Απέναντι σε όλα αυτά και, τώρα πια, ξέροντας καλύτερα, επιμένουμε να πιστεύουμε σε όσους σιωπηλά δουλεύουν, στηρίζουν, προσφέρουν και όχι στους μεγαλόστομους αυτοδιαφημιζόμενους ανιδιοτελείς. Έτσι κι αλλιώς, όπως αποδείχτηκε, πληρώσαμε και με το παραπάνω το 'ελεύθερο δικαιωμάτων' έργο του κυρίου Τριαρίδη, αφού, με αυτήν την ελευθερία, ο ίδιος, προφανώς, αποκτά αυτοδικαίως εξουσία να διαχειρίζεται τις ξένες δουλειές.

Η απογοητευτική εμπειρία μας λειτούργησε αφυπνιστικά και μας θύμισε με τον καλύτερο τρόπο ότι το θέατρο είναι ένας χώρος στήριξης και αλληλεγγύης, μια υπόθεση πολιτική και ταξική. Μέσα σε αυτό, ως νέοι δημιουργοί, πρέπει να ξέρουμε σε ποιους απευθυνόμαστε, ποιο λόγο θέλουμε να εκφέρουμε, με ποιους συντασσόμαστε και ποιους έχουμε απέναντί μας.

Η λογοκρισία του κύριου Τριαρίδη πέρασε με επιτυχία και η παράστασή μας κατέβηκε. Όχι, όμως, για τους λόγους που φαντάζεται, ίσως, ο ίδιος, όχι επειδή υποκύψαμε στις απειλές και τους εκβιασμούς ενός σαφώς ισχυρότερου ημών αλλά γιατί κανείς από μας δεν θέλει να βγει από το στόμα του ξανά ούτε μία λέξη που έχει γραφτεί από αυτόν.

Η θεατρική ομάδα *Fractals*

Αλκιβιάδης Σπυρόπουλος

Ιωάννα Μήτσικα

Ρόζυ Μονάκη

Βάσω Γκατζιάκη

Κική Καραΐσκου

[1] ανοικτά μαθήματα, Πράξη «Κεντρικό Μητρώο Ελληνικών Ανοικτών Μαθημάτων», έκδοση 1,0, Αθήνα 2013, σ. σ. 5-9